

— Μ' ἐρωτᾶτε διατί; . . . Διότι . . . "Ω!
δὲν εἰμπορῶ νὰ κρατηθῶ! . . . Διότι ἀγα-
πῶ τὴν μῆς Φλωρεντίαν Βόνδερουπι!

— Ἀληθεία;

— Μάλιστα, καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας!

— Λοιπόν, καὶ σύ, ἀγαπητὴ μου κόρη,
τί λέγεις; εἶπεν ὁ κ. Βόνδερμπυ, ἀπο-
τεινόμενος πρὸς τὴν κόρην του.

— Δὲν... θέλω νά... καταστρέψω τὸ
μέλλον... τοῦ κ. Δωδάκ... ἀλλά...

— Ἀλλά, τέλος πάντων, τὸν ἀγαπᾶς;

Ἡ μίς Φλωρεντία κατελήφθη ὑπὸ δα-
κρύων καὶ ἔκλαιε.

Kai ó κ. Δωλάκ ἔκλατε.

·Αλλὰ καὶ ὁ κ. Βόνδερομπι, βλέπων τοὺς
δύο νέους κλαίοντας, ἐκλαυσε καὶ αὐτός.

"Ἐπειτα δὲ ἐψιθύρισε :

— Λοιπόν . . . ὑπανδρευθῆτε . . . καὶ ἀς
ζήσωμεν εὐτυχεῖς!

Οι δύο νέοι ἔτειναν τὰς δεξιάς των, ὅ
δὲ πατήσθη ἐξυκολούθησε καὶ εἶπε:

— Οὕτω πως

θυμία τοῦ φίλου μου Δωδάκ, χωρὶς νὰ
ύπαγητε εἰς Λονδίνον, διότι . . .
— Διότι . . .
— Διότι ἐγώ εἶμαι ὁ ἐν Λονδίνῳ κύριος
Δωδάκ, ἀγαπητέ μου Δωδάκ τῶν Παρι-
σίων. Καὶ θαυμασίως παρεστήσαμεν τὸ
μέρος μας, ἐγώ καὶ ἡ κόρη μου, πρὸς
ἐπιτυχίαν τοῦ σχεδίου μας.

— Φεῦ! . . . τί; ἀνεφύνουσεν δὲ νέος κ.
Δωδάκ, ή μής Φλωρεντία παρέστησε λοι-
πόν κωμῳδίαν; . . . καὶ . . . καὶ τότε λοι-
πόν . . . δέγε μ' ἄγαπά;

— "Αλτ! άνεψωντεν διαδρός γέρων
... Εις δὲν αὐτὴν τὴν ιστορίαν ἐν μό-
νον πρᾶγμα ὑπάρχει ψευδὲς καὶ πλαστόν
... μόνον τὸ δημούμα μας· ἀλλὰ τὰ λοιπὰ
πάντα είνε αἰλιθέστατα... συμπεριλαμ-
βανομένης καὶ τῆς... ἀγάπης τῆς; θυγα-
τρός μόνη καὶ τῆς ἀγάπης μου... πρός
σέ, προσφιλέστατέ μου νιὲ καὶ... διά-
δοχε!

(Ernest, d'Herv.)

Φ_3

ΠΑΙΓΝΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

AYTOMATA

Αὐ τό μα τον εἶνε μηχανὴ ἀφ' ἑα-
τῆς κινουμένη καὶ μημούμενη τὰς
κινήσεις τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἄλλου
τινὸς ζῴου. Η κινοῦδα δύναμις πάντων
σχεδὸν τῶν αὐτομάτων εἶνε ἐλατήριον χα-
λύβδινον ως τὸ τῶν ὡρολογίων, ἀλλ' ἔνιοτε,
καὶ ιδίως εἰς τὰ μικρὰ αὐτομάτα, ἀντὶ
ἐλατηρίου μεταχειρίζονται βάρον ἢ καὶ ἀμ-
μον, οἵτις χυνομένη ἐπὶ τῶν ἀκτίνων τρο-
χοῦ, κινεῖ αὐτὸν καὶ δι' αὐτοῦ κινεῖται ὅλη
ἡ μηχανὴ.

Από τῶν ἀρχαίων ήδη χρόνων ήδαν γνωστά τὰ αὐτόματα, ώς δεικνύει ὑμῖν τοῦτο ἡ ιπταμένη ξυλίνη περιστερά ήν κατεσκεύασεν ὁ φιλόσοφος, Ἀρχύτας, ἀκμάδας περὶ τὸ 450 π. Χ., εἰς ὃν ὄφειλονται αἱ πρώται ἀρχαὶ τῆς μηχανικῆς. Άλλη δύμας τὰ δριστὰ καὶ περιεργότατα αὐτόματα ὄφειλονται εἰς τὰς νεωτέρας προόδους τῆς μηχανικῆς καὶ ιδίως τῆς ώρολοποιίας. Τούτων συλλέξαντες ἀνάθερψαν εἴναι τὰ ἐπισημάτata.

Ο φιλόσοφος Ἀλέρετος ὁ Μέγας ἀκμά-
δας περὶ τὸ 1250 εἶχεν αὐτόματον ὅπερ
ἔξετέλει ἔργον θυρῷ ωροῦ. ἐάν τις ἐκρουε-
τὸν θύραν, αὐτὸν πνοιεῖν εὐθὺς καὶ ἔχει-
στίζει τοὺς ἐμβαίνοντας.

Ιωάννης Μυλλερός ἐκ Καινιξέργυνς (1436-1476) κατεσκεύασε μυῖαν σιδηρᾶν, πήτις πετώσα ἀπὸ τῆς χειρός τοῦ κυρίου της περιίπτατο πέριξ τῶν παρακαθημένων, καὶ ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν χεῖρα ἄφ' ἣς ἐπέταξεν. Οὐχ ἡττον περιέργος ἦτο καὶ ὁ ἀετὸς αὐτοῦ, δότις, ἐξερχομένου τοῦ αὐτοκράτορος Φρειζερίκου προεπορεύετο πετῶν μέχρι τῶν πυλῶν τῆς πόλεως, πετάξας πεντακοσίων βιημάτων διάστημα, ἔπειτα δὲ πάλιν ἐπανελθών ὅθεν ἀνεχώρησεν. Οἱ ἀετοὶ οὗτοι ἐνθυμιζεῖν μᾶς τὴν περιστερὰν τοῦ Ἀρχύτα.

Ο Όλλανδός φυσικός Κορυνήλιος φάν
Δρέμπελ ἀκμάσας περὶ τὸ 1600 κατεσκεύα-
σε μουσικὸν δργανον, δπερ ἥνοιγετο ἀφ'
ἐαυτοῦ δμα τοῦ ἥλιου ἀνατέλλοντος, καὶ
ἥχει ἐφ' ὅδον ὁ ἥλιος ἔλαμψεν ἐπὶ τοῦ
δρίζοντος, Τοῦτο ἐνθυμιζει τὸ μυθολο-
γούμενον περὶ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Μέ-
μνωνος, ἐξ οὐκούνετο μουσικῆ, ἀνατέλ-
λοντος τοῦ ἥλιου. Ἀλλὰ ἡ ἀληθῆς δημώς
δόξα τοῦ ἀνδρός τούτου εἶνε τὸ φέρον τὸ
ὄνομα αὐτοῦ θερμόμετρον καὶ ἡ ἀνακά-
λυψίς τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος.

Ἐντοπίου τινός, δύστις ποδύνατο νὰ διατρέξῃ εἰς πεδιάδα ἐπτακόσιας περίπου λεγάς τὴν ήμέραν, ἐπίσης δὲ καὶ περί τινος ἀγάλματος σιδηροῦ, ὅπερ κατασκευασθὲν ὑπό τινος φυλακισμένου ἔξιτλθε τῆς φυλακῆς καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Σουλτάνου Ἀχμὲτ Ῥαχμᾶν καὶ γονυπετῆσαν ἐνώπιον του, τῷ ἐπέδωκεν ἀναφορὰν ὑπὲρ τοῦ φυλακισμένου, καὶ μετὰ ταῦτα ἐχερθὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν φυλακήν. Εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις πῶς τὸ αὐτόματον τοῦτο ἔξετέλεσε τοιούτον τι θαῦμα χωρὶς νὰ το βοηθῆῃ τις καθ' ὅδον.

Ο διάσημος Γάλλος μυχανικός Ιάκωβος Βωκανδών (1709—1782) κατεδκεύασε νέον σάτυρον καθήμενον ἐπὶ βράχου καὶ αὐλοῦντα· οἱ ἥχοι τοῦ αὐλοῦ ἔτροπο ποιοῦνται διὰ τῆς κινήσεως τῶν χειλέων, τῶν δακτύλων καὶ τῆς γλώσσης· ἡ δύνατος δὲ νὰ αὐλῆς δώδεκα διαφόρους μελῳδίας· ἐπίσης δὲ τερος αὐλῆς τοῦ αὐτοῦ εἰκοσι μελῳδίας δι' αὐλοῦ ἔχοντος τρεῖς μόνον δόπας. Πλὴν τῶν αὐλητῶν περιεργοὶ ἦσαν καὶ αἱ δύο νῦν σατι, αἰτινες ἐκολύμβων, ἐλούντο, ἔτρωγον καὶ ἔχωνευον ὡς ἑάνησαν ζωνταναί. Ἐν τῇ «Κλεοπάτρᾳ» τραγῳδίᾳ τοῦ Μαρμοντέλου, παρίσταται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀποθνήσκουσα ἡ Κλεοπάτρα. Γνωστὸν δ' ὅτι ἡ βασίλισσα αὕτη τῆς Αιγύπτου ἡ ἔξακουστος διά τε τὸ καθλοός καὶ τὰς ἀταξίας της, ἀπέθανε τῷ 30 π. Χ. κεντηθεῖσα ὑπὸ ιοβόλου δφεως, ἀσπίδος ὀνομαζούμενου. Πρός πλειστέραυ δὲ πιτυχίαν τοῦ δράματος ὁ Βωκανδών κατεδκεύ-

τραγῳδία ἐσυρίχθη ὑπὸ τοῦ πλήθους, δού-
σης τὸ σύνθημα αὐτῆς τῆς ἀσπιδὸς, ὡς
εἶπεν ἀστεῖός τις παρευρεθεὶς ἐν τῷ θεά-
τρῷ.

Πέτρος δὲ Δρόζ 'Ελβετός μυχανικός (1721-1790) κατεσκεύασεν ώρο διάγονον κινούμενον χωρίς νὰ χορδίζεται ποτε· έκινεντο δὲ διά τοῦ συνδυασμοῦ δύο μετάλλων ανίσου ελαστικότητος, καὶ ἐφ' ὅσον δὲν κατεστρέφετο ἡ ελαστικότης των διά της τριβῆς· κατεσκεύασε δὲ καὶ γραφικόν οὐτινος αἱ κινήσεις τῶν ἀρθρώσεων της κειρούς καὶ τῶν δακτύλων ἵσταν φυσικώτατα καὶ ἔγραψε καλλιγραφικώτατα. 'Ο δὲ υἱὸς αὐτοῦ 'Ερρίκος κατεσκεύασεν εἰς αὐτὸν καθημένην πρότοι τοῦ κλειδοκυμβάλου ἔδειπνον εἰς τὸ βιβλίον της μουσικῆς, καὶ παρηκολούθει διά τῶν ὄφθαλμῶν καὶ της κεφαλῆς τὰ μουσικὰ σημεῖα. Μετὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ τεμαχίου ἐγειρομένη ἔχαιρετιζε τοὺς περιστῶτας.

Παραλείποντες τὰ περὶ τῶν αὐτομάτων τοῦ γερμανοῦ Κνάους καὶ τὰ περὶ τῶν φθεγγούμενων καὶ φαλῶν του ἀδεᾶ Μικάλ, λέγομεν περὶ τοῦ περιεργοτίτου πάντων τῶν αὐτομάτων, περὶ τοῦ ζατρικοπαίκτης, πότε ἐνδεδυμένος περσικὴν στολὴν καὶ ἐκάθητο πρὸ τραπέζης, ἐφ' ἣς ἐτίθετο τὸ ζατρικιον, Ὅχειρ του ὑψοῦτο βραδέως, ἔπιπτεν ἐπὶ τοῦ πεδόνος, ὃν ἔφερε νὰ μετακινήσῃ, τὸν ἐλάινβανε καὶ τὸν μετέθετεν δηλου ἔφερεν. Έὰν δὲ ὁ σύντροφός του ἔκαμνε λάθος, εἴτε ἔξεπιτνδες εἴτε ἐξ ἀπροσεξίας, ἀμέσως τὸ αὐτόματον ἥρπαζε τὸν κακῶς κινηθέντα πεδόν καὶ τὸν ἔθετεν εἰς τὴν πρέπουσαν θέσιν, συγχρόνως δὲ ἔβλεπε τὸν κακῶς παιζόντα καὶ ἔσεις τὴν κεφαλὴν του. Εἶχε δὲ πλησίον του καὶ πίνακα περιέχοντα τὰ γράμματα τῆς ἀλφαβήτου, καὶ διάκις το ἱώτα τις, ἐδείκνυεν ἀμέ-

σως δια τοῦ δακτύου τὰ διίφορα γράμματα, δι' ᾧ ἀπετελεῖτο ἡ κατάλληλος ἀπόκρισις του. Ο Κεμπελὲν ἴστατο πάντοτε δύο βῆματα μακρὰν τοῦ αὐτομάτου, ἐνίστε δὲ ἀπεχώρει καὶ εἰς δῆλοδωμάτιον, μένων τόσην ὥραν, ὅση ἦρκει νὰ κινηθῶσι τέσσαρες πεσσοί. Καὶ πρῶτον μὲν ὑπάπτευσαν οἱ ἀνθρώποι διτὶ ἐντὸς τοῦ αὐτομάτου ἵτο κεκρυμμένον νᾶνός τις, ἀλλ' ὅμως ἀκριβῶς ἔρευνάσθαντες αὐτὸς ἐδωτερικῶς, εἶδον διτὶ οὔτε νᾶνος ἔχώρει οὔτε βρέφος, ἀλλ' ὅπερ πεινεργάτοις, οὐδὲ κανὸν ἐλατήρια εἶχε. Πόδις λοιπὸν ἐκινεῖτο; Ο Κεμπελὲν ὡμολόγει διτὶ αὐτὸς ἐκίνει τὸ αὐτόματον, δγνωστὸν ὅμως τίνι τρόπῳ. Σημειωτέον διτὶ πάντοτε ἐκέρδαινεν, ἐὰν ψυσκὰ διάντιπαλός του μὴ ἵτο δριστος, ἀλλὰ μέτριος τις παίκτης. Περὶ τοῦ ζατορικοπαίκτου ἐγράφησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν ἐπιστολαὶ μετά εἰκόνων, ἔνθα καταλεπτῶς πεινυόμενοι.

Πλὴν δὲ τοῦ ζατρικοπαίκτου ἐπεδεικνυεν δὲ Κεμπεδὲν δῆλο τι αὐτόματον, διπέρ ποθρωνε καθαρὰ λέξεις καὶ φράσεις. Ἡ μηχανὴ αὕτη σύνιστατο ἐκ συρίκτρας, τραχείας ἀρτηγίας καὶ στόματος. Δὲν δήλε δὲ δημητριανὸς νὰ δείξῃ τὸν μηχανικόν.